

ročník II.

pátek 25. března 2022

foto Jana Matěásková

Milý čtenáři!

Těžké časy, které mně přinesla válka a smrt přítele, donesly mi i některá řeckně pozitivní zjištění. Že žijeme v časech, kdy už roupama nevíme co dělat. Že vážně není podstatné mít nejnovější mobil s pěti fotoaparáty a že není tak důležité zabývat se tím, jestli se cítím mužem, ženou, hermafroditem nebo mimozemšťanem.

Druhým – trochu nepříjemným zjištěním – bylo, že jsem svůj nový byt zařídil podle logiky „zdravého“ člověka. Ale je třeba ho přizpůsobit potřebám nemocného jedince. Vědět to dřív, neměl bych třeba stěnu politou kafem.

Jinak jsem odnesl – v rámci jara – své čtyři rýmovníky na balkón. Tedy to co z nich zbylo. Řeknu vám – takhle vorvaný po zimě ještě nikdy nebyly...

♦ Český ráj loni i přes omezení navštívilo přes milion lidí

Přestože byl rok 2021 ve znamení vládních opatření spojených s pandemií, památky, turistické cíle, akce i infocentra navštívilo přes milion turistů.

Monitoring návštěvnosti byl zjišťován na 60 turistických atraktivitách, které v roce 2021 navštívilo 1,1 milionu turistů, což je ve srovnání s rokem 2020 pokles zhruba o 100 tisíc.

K nejvyhledávanějším cílům, kde se počet turistů pohyboval kolem 100 tisíc, patří Prachovské skály (130 472 osob), Staré Hrady (114 tisíc lidí), zřícenina hradu Trosky (skoro 97 tisíc šplhounů) a Zámecký resort Dětenice (95 238). Následují ŠKODA Muzeum (přes 76 tisíc návštěvníků), Zámek Sychrov (58 886 zájemců), Hrad Valdštejn (51 532 turistů) a hrad Kost (42 359 lidí), dobrou návštěvnost měly i Bozkovské dolomitové jeskyně a zámky Hrubá Skála a opravovaný Humprecht.

Služeb informačních center v Českém ráji v roce 2021 využilo téměř 245 tisíc návštěvníků. Mezi nejvyhledávanější „íčka“ patří to v Jičíně (67 tisíc), následuje Autocamp Sedmihorky (téměř 33 tisíc návštěvníků) a Turnov (o tisícovku méně). Některá infocentra zaznamenala třicetiprocentní nárůst počtu návštěvníků oproti loňskému roku, konkrétně IC a městské muzeum Nová Paka a TIC Zvířetice, Hotel & zámek Svijany dokonce o více než 90 procent.

Nejvíce navštívenými akcemi v regionu byl Jičínský Food Festival (zhruba 5 500 osob) a Jičín – město pohádky (4 500 platících návštěvníků). Bazény a koupaliště v Českém ráji zaznamenaly v loňském roce více než 260 tisíc plavců, počasí koupání loni zrovna moc nepřálo. (Sdružení Český ráj)

turnov

♦ Pokles kriminality se loni zastavil. Policie zaznamenala na Turnovsku 288 trestných činů, o 12 víc než předloni; 64 procent z nich objasnila. Ve městě se odehrálo 177 skutků, tj. 62 procent. Nejzávažnějším bylo záříjové přepadení sázkové kanceláře v Palackého ulici, jehož pachatele se ještě nepodařilo dopadnout. Informoval o to server *Turnovsko info*

Pobočka Turnov II.

NETRADIČNÍ UNIVERZITA:

**Šlechtické rody,
zámky a hrady** vždy od 10 h

Cena za celý cyklus: 300 Kč
Za jednotlivou přednášku: 70 Kč

**29. března
VALDŠTEJN**

♦ Na národní přehlídce Loutkářská Chrudim postupuje inscenace *André* Tomáše Hájka. Porota loutkářské přehlídky *Turnovský drahokam* dále doporučila do užšího výběru představení *Ale to se nesmí* (Chlumec n/C), *Vávra má rád hasiče* (Dáda Weissová Turnov), *S čerty tančí!* (Ipser Čmukaři Turnov). Tradiční regionální přehlídka proběhla o uplynulém víkendu, informoval server *Turnovsko info*.

♦ Z dějin tur(nov)istiky – Studentské noclehárny

Členové Klubu českých turistů si byli vědomi, že pro turistiku si musí vychovávat vlastní mládež, a tak přicházeli s výhodami, kterými chtěli nemajetné studenty na cestách podporovat. Rozběhli tak projekt zaměřující se na zřizování studentských nocleháren, které měly poskytovat mladším cestovatelům prostý nocleh a slušnou snídani s večeří, pokud možno zadarmo nebo co nejlaciněji. Místní odbory KČT měly dopředu smluvit s lokálními hostinskými levnou cenu za ubytování a stravu. Na studentech bylo, aby si vyzvedli u pověřeného člena odboru poukázku, díky které jim hostinský služby zajistil. Jednotlivým noclehárnám pak zaplatil odbor za nasbírané poukázky většinou na konci letní sezóny.

V Turnově nabízel zprvu studentům ubytování zdarma hotel Patočka na náměstí (čp. 3), bylo to tedy bez nároků na bezplatné stravování. V roce 1893 zřídil turnovský odbor KČT studentskou noclehárnu v hotelu Slávie v Hluboké ulici, ve kterém byl odbor nedávno založen. Studentské noclehárny byly později umístěny na náměstí do školy (čp. 5) a hostince U Českého granátu (čp. 2). Noclehárnu ve školní budově zřídil na své náklady sám odbor, umístěno sem bylo patnáct lůžek, které mohli studenti zdarma využívat. Návštěvnost nocleháren nebyla nikterak závažná, ve škole se v roce 1897 ubytovalo 78 návštěvníků, v hostinci pak pouze hosti čtyři. I proto byla v dalších letech využívána již pouze ta ve škole.

S počátkem nového století začala návštěvnost noclehárny stoupat a do školy tak bylo přidáno dalších deset lůžek. V roce 1900 přivítala školní noclehárna již 422 studentů a evidovala celkem 688 noclehů. Na čas se dokonce stala nejnavštěvovanějším zařízením tohoto typu v Čechách, a tak její kapacita byla rozšířena na padesát lůžek.

V roce 1902 našla studentská noclehárna nové útočiště, byla přemístěna do menšího sálu turnovské sokolovny. Studenti mohli využívat jejích služeb zpravidla od července do září. Ubytovaly se zde i školní výpravy cestující v rámci výuky s učiteli, tedy mimo tyto měsíce. O sedmé hodině večer si mohli studenti přímo v sokolovně vyzvednout lístek u dozorce Karla Resla, učitele odborné školy, a pokud ho ukázali v dopředu sjednaném hostinci, dostali bezplatnou večeři. V roce 1902 mohli například chodit do hostince U Českého granátu vedle radnice, v prvním roce fungování zde pro ně připravili 143 teplých večeří. Turnovská noclehárna se dočkala toho, že byla dávána ostatním odborům za vzor. Oceňovala se její vybavenost třemi umyvadly, toaletními potřebami, mapami a průvodci, a taktéž přítomnost restaurace přímo v soko-

lovně, která tedy zprvu nebyla zdarma, ale studenti zde dostávali speciální slevy. Později odbor turistů domluvil, že bezplatné večere budou vydávány právě tady. K dispozici byl nocležníkům tělocvičný sál sokolovny.

V desátých letech 20. století se služby studentských nocleháren precizovaly. KČT sestavil před začátkem turistické sezóny seznamy dostupných nocleháren a rozeslal je do škol. Seznamy obsahovaly průkazy, které si měli studenti nechat potvrdit razítkem školy, na které byli zapsáni. Jedině s potvrzeným průkazem mohli žáci čerpat výhody nocleháren. Bylo přísně zakázáno ho půjčovat jinému studujícímu a už vůbec nestudujícímu. Rozšířil se totiž nešvar, že levnějších služeb nocleháren chtěli využívat učitelé nebo i samotní členové klubu. Každý nocležník bez rozdílu měl nově přispět dvaceti haléři na chod noclehárny, většinou je odevzdával dozorce. Dozorci taktéž schraňoval výkazy návštěvníků, které se měly vyplnit nejlépe hned při zápisu na ubytování. Vedle jména měli studenti udat místo a název domovské školy, ročník studia, cíl cest a počet plánovaných noclehů.

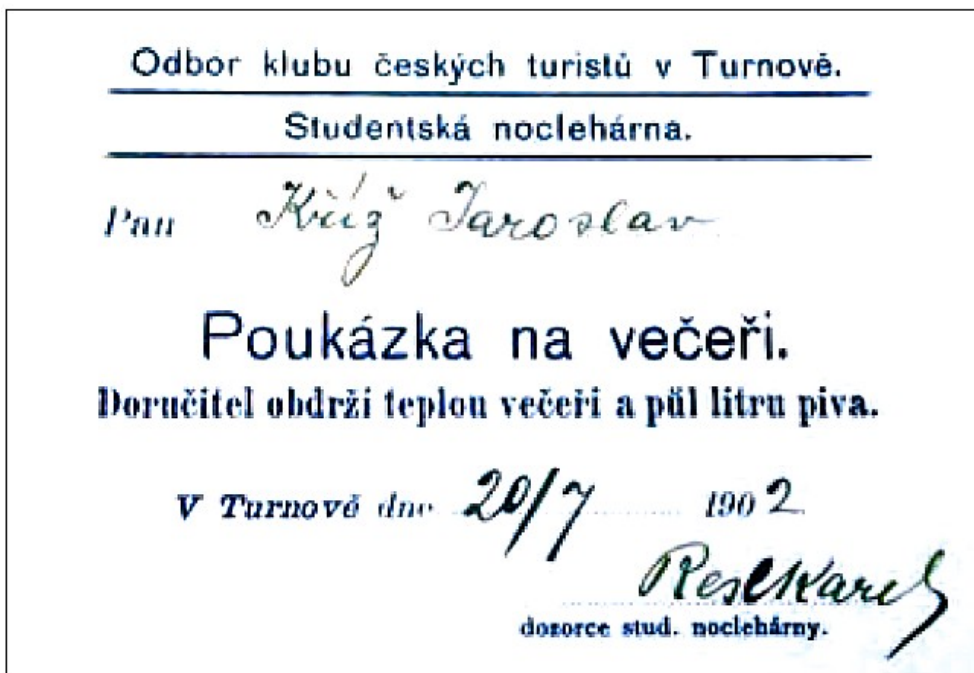
V roce 1911 byla v Turnově v budově dívčí školy ve Skálově sirotčinci (čp. 466) zařízena noclehárna vyhrazená pouze pro cestující studentky. Vycházela z projektu KČT, který měl vést k výraznějšímu zapojení studentek do turistiky. Jeho snaha se však zprvu nesešla s úspěchem, návštěva dívčích nocleháren byla v prvních letech fungování slabá po celých Čechách. V Turnově se ubytovalo v prvním roce pouze pět studentek, patrně i proto, že při hromadných výletech byly dívky ubytovávány společně s chlapci v sokolovně. Noclehárna

v sokolovně byla do první světové války každou turistickou sezónu hojně využívána, její návštěvnost kolísala mezi čtyřmi až sedmi stovkami nocležníků. Rekordním se stal rok 1912, kdy si sem cestu našlo 999 hostů.

Za první světové války odbor KČT v Turnově svou činnost nepřerušil, chod studentských nocleháren byl však citelně zasažen. Od vyhlášení mobilizace byly

využívány minimálně, v roce 1915 přespalo v prostorách sokolovny jen 49 žáků. Komplikace přišly v roce 1917, kdy byla sokolovna zabrána pro vojenské účely a turisté tak přišli o své spolkové místnosti. Studentská noclehárna musela být na čas přestěhována, a to provizorně do hotelu U Českého granátu. Po válce byla noclehárna v sokolovně obnovena, vydržela zde do roku 1924.

/ Antonín Mojsl, Muzejní čtvrtletník

rovensko p/t

♦ **V pátek 25. 3. od 20 hodin** se koná koncert kapel *Dědkové a Rouden Band* v sále radnice v Rovensku. Vstup od 100,- Kč, výtěžek z koncertu bude věnován na financování nákladů spojených s ubytováním ukrajinských rodin.

♦ V Blatci, rodišti mé 9xpra-babičky Kutkové, dojde k plánované rekonstrukci vodovodu. Do 8 dubna tu bude docházet k dílčím odstávkám vody, o kterých bude občanstvo informováno s pětidenním předstihem.

turnovsko

♦ **TATOBOTY, ŽERNOV** – A další radosti! - A teď budu citovat:

„**VEŘEJNÁ VYHLÁŠKA STANOVENÍ PŘECHODNÉ ÚPRAVY PROVOZU NA POZEMNÍ KOMUNIKACI** – Městský úřad Turnov, odbor dopravní, příslušný úřad ke stanovení místní a přechodné úpravy provozu na silnicích II. a III. třídy, místních komunikacích a na veřejně přístupných účelových komunikacích podle § 124 odst. 6 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, ve

znění pozdějších zákonů, dále podle § 77 odst. 1, písmeno a), § 77 odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů, v platném znění a podle ustanovením § 173 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů stanoví přechodnou úpravu provozu na silnici III/2825 při úplné uzavírce silnice z důvodu její rekonstrukce v obcích Žernov a Tatobity ode dne 4. 4. 2022 do 30. 6. 2022.“

Vý tomu rozumíte?

Tak takhle komunikují úřady s lidmi?!?!!

Mimochodem, to myslí tu opravu silnice, která měla být hotova loni v listopadu a je podle mého víceméně zbytečná a je jen proto, aby kamiony mohly pohodlně zajíždět do dozrávárny ovoce?

♦ **TATOBITY**

♦ **MALÁ SKÁLA – JAZZ PLES**

1. 4. 2022 20:00, Sokolovna Malá Skála

K tanci hraje Šumný jazz. Nebude chybět bohatá tombola, kulturní program a občerstvení. Dress code ve stylu 20. let.

♦ **LAŽANY**

CESTOVATELSKÁ DIASHOW PAVLY BIČKOVÉ

KYRGYZSTÁN

země vysokých hor a šťastných lidí

Sobota 26. 3. od 18 hod.
Kulturní dům Lažany

Měsíční putování s batohem napříč vysokými horami Střední Asie - Alajem, Ťan-Šanem a Pamírem. Dechberoucí štíty, smaragdová jezera, divoké řeky, vodopády, ledovce. Zelená horská údolí plná volně se pasoucích koní, jaků a dobytka. Příběhy o šťastných obyvatelích hor, kteří nic nevědí o "minimalismu", a přesto ho po staletí žijí. Život v jurtách, tradiční pohostinnost pas-tevců. Postsovětská nostalgie a atmosféra orientálních bazarů.

www.bicikova.cz

lomnice n/p

♦ **Středa 30. 3.** od 19 hodin, Tylovo divadlo

FRED APKE: SLEPICE NA ZÁDECH

Šílená groteska nejen o manželství Divadla Ungelt Praha uvedená u příležitosti oslav 20 let Kulturního a informačního střediska Lomnice nad Popelkou

Režie: Jaromír Dulava. Účinkují: Tatiana Dyková, Vojtěch Dyk, Radovan Klučka. Délka představení: 2 hodiny včetně přestávky.

♦ **Pátek 1. 4. 2022 – JIŘÍ KUČERA: STÉBLA TRÁVY**

Výstava obrazů malíře Jiřího Kučery (*1974). Autor je absolventem ateliéru kresby prof. Jitky Svobodové na pražské AVU. Vernisáž výstavy se koná v pátek 1. 4. od 17 hodin v Zámecké galerii lomnického zámku. Výstava potrvá do 29. dubna.

semily

♦ Vážení příznivci semilského muzea, rád bych vás pozval na komentovanou prohlídku výstavy Vidět Semily, která se bude konat **v neděli 27. března** ve 14 hodin. Výstavou zájemce provede jeden z jejích autorů Štěpán Flekna. Na začátku komentované prohlídky budou předány ceny výhercům facebookové fotografické soutěže. Neděle 27. března je také posledním dnem, kdy můžete výstavu navštívit.

/ Miroslav Šnaiberk, ředitel muzea

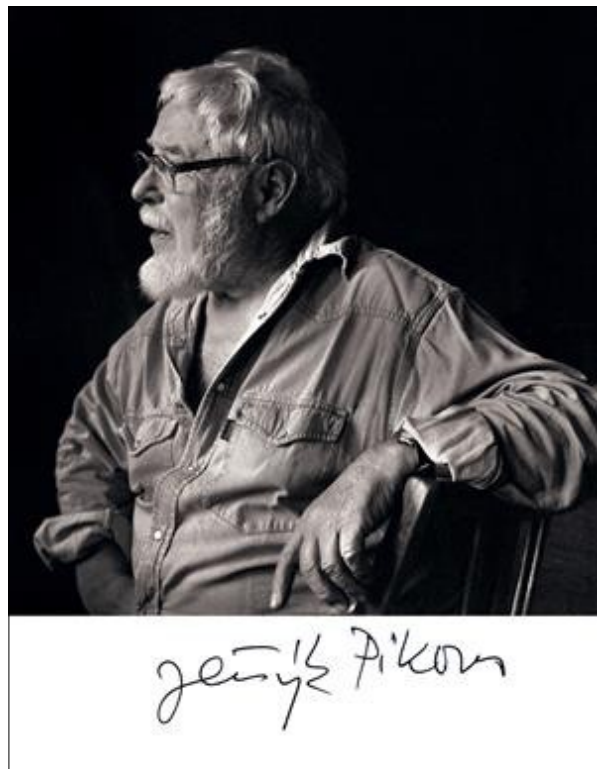
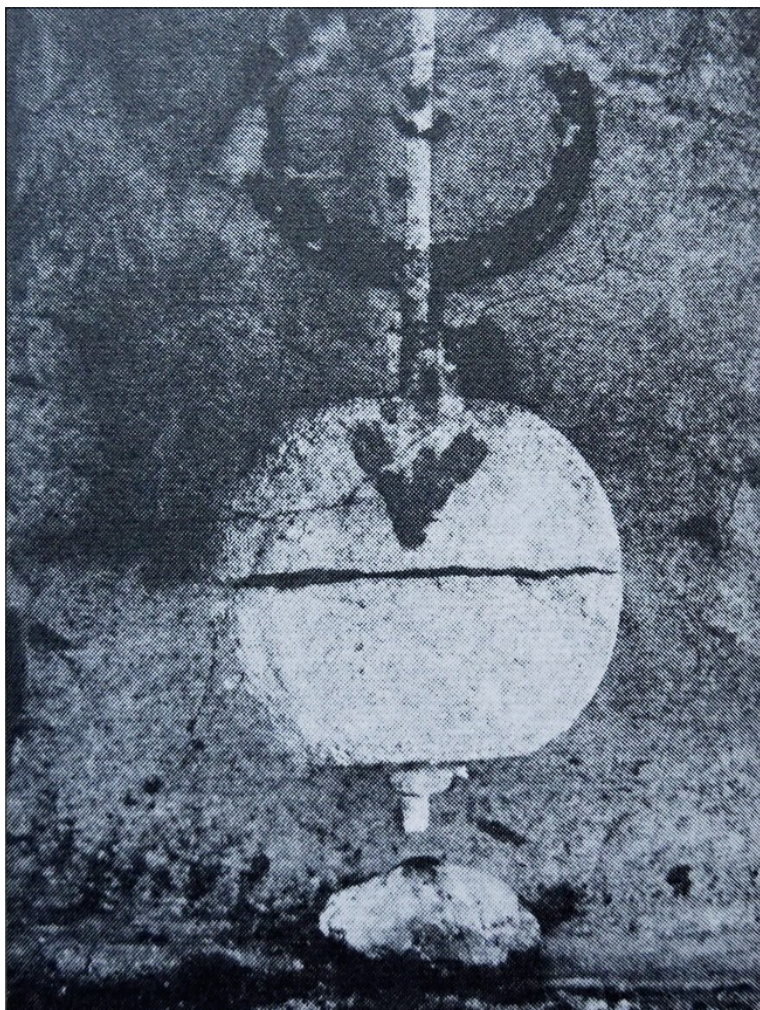
♦ I v letošním roce plánuje město Semily pokračovat v úpravách a opravách turisticky exponovaných míst, které započaly v předchozích dvou letech. Významnou a turisticky hojně navštěvovanou lokalitou je například Riegrova stezka, která prochází kaňonem řeky Jizery. V její blízkosti se nachází i další zajímavost - ferrata Vodní brána, na kterou je možné nastoupit na protějším břehu Jizery nedaleko galerie nacházející se právě na Riegrově stezce. Pro nadšence, kteří mají chuť si lezení na ferratě vyzkoušet, otevřelo TIC Semily již v loňském roce půjčovnu právě pro ferratové lezení.

„Půjčovnu vybavení opět otevřeme již na počátku dubna,“ slibuje Hana Hančlová, pracovnice TIC Semily. „Na své si zde přijdou i začátečníci, kteří nemají s lezením na ferratách zkušenosti a mohou využít služeb horských vůdců, kteří je seznámí s pravidly a základy lezení.“ (Semilské noviny)

♦ Výstava dodnes poněkud nedoceněného libereckého fotografa Jan Pikouse (1929 – 2017) představí kolekci vybranou kurátorem výstavy Jaromírem Typltem a autorovým synem, fotografem Šimonem Pikousem. Stěžejní část vybraných fotografií se týká autorovi tvorby z doby, kdy fotografickému světu kralovala černobílá fotografie, se kterou autodidakt Jan

Pikous experimentoval pomocí přístupu, jenž nazýval subjektivní fotografií. Dílo Jana Pikouse, o kterém se někdy tvrdí, že byl posledním mohykánem výtvarné fotografie, se do prostor semilského muzea vrací po téměř půl století odmlky (jedinou a poslední samostatnou výstavu zde měl v lednu 1973). Přestože se jedná o po-smrtnou retrospektivu, Pikousovy snímky jsou stále uchvacující a patří ke zlatému fondu československé fotografie druhé poloviny 20.století. Výstava se koná **od 31. 3. od 17:00 – potrvá do **29. května**.**

/ Libuše Krტიčková, Muzeum a Pojizerská galerie
foto Jiří Jiroutek

Kyvadlo času, 1971

Jan Pikous (1929, Hrejkovice, okr. Písek). Absolvoval obchodní škoolu ve Zlíně (1946), nedokončil studium obchodní akademie. 1948-56 byl zaměstnán v propagaci a obchodní služby u firmy Baťa, 1962-71 byl fotografem v Plastimatu Liberec, pak byl na volné noze. Fotografoval od roku 1954. Na začátku se zaměřil na akt a portrét. V meditativních cyklech používal fotomontáže. Následovalo období objevování fantastických podob vnější reality, v druhé polovině 70. let se začal věnovat zátiší, začal pracovat s barvou (cyklus *Romantická zátiší*). Komorně laděné fotografie se v druhé polovině 80. let mění v expresivně laděné kompozice, Pikous se opět vrátil k fotomontáži, tentokrát barevné, imaginativní a nepopisné.

(Zdroj: Martin Hruška, Encyklopedie českých a slovenských fotografů, 1993)

♦ Semilské kulturní tipy

■ OPONA NAHORU!

2. dubna od 19 hodin, KC Golf Semily

Premiéra domácího divadelního souboru Podio! Přijďte podpořit semilské herečky a užít si anglickou komedii plnou překvapivých situací a nečekaných zvrátů!

■ BOŽSKÝ ŘÍZEK

5. duben od 19 hodin, KC Golf Semily

Velice úspěšné autorské představení turnovského ženského souboru Nakafráno se po letech vrací do Semil. Božský řízek divákovi podhalí další zákoutí ženské duše, tentokrát půjde o zákoutí duší žen „vylehávajících“ těhotných, žen prostých i tajemných. Proč je Božský řízek božský? O tom více v komedii s takřka detektivní zápletkou.

semilsko

♦ Zima – správný čas pro masopust, karnevaly a zabijačky

MASOPUST (v Libštátě)

Jako všude, slavival se i v Libštátě masopust rozpustile. Masopustní úterek býval svátečním dnem. Byl to také den maškar, ale u nás nebyvaly četné. Maškary se proháněly po obci a prováděly někdy podařené taškařice. Zpravidla v nich nescházival žid a rancem na zádech, který prohlížel a "vyčistil" pečíci troubu a kominík se žebříkem a koštětem, jenž měl na starosti i kurníky a komíny, ty hlavně tam, kde před tím zabíjeli prase. To ale nebyl zvyk příliš rozšířený.

Pokud vůbec tehdy rolníci pěstovali prasata, hleděli je především prodat. V pozdějších dobách bývaly oblíbené "cikánské průvody", při nichž v žebříňáku vozívali medvěda s obráceným kožichem, jimž strašivali děti. Po průvodu se oddala celá ves veselé zábavě v obecním hostinci.

Odpoledne bylo vyhrazeno školní mládeži. Ze školy se šlo přímo "na sál". Od roku 1851 přispívala obec na tuto taneční zábavu dětí 2 zlaté, později 80 krejcarů na pivo pro hudebníky. Tyto zábavy trvaly až do roku 1879, kdy bylo hostinským nařízeno, že nesmí trpět školní děti při tanečních zábavách. Malé tanečnice, které jistě tance ovládaly, odměňovaly své tanečníky, kteří byli nemotornější a styděli se, buchtami, hrozkami a cukrovím, podle toho, kolik jim maminka na útratu dala. Večer byl vyhrazen chasé a dospělým. V oblacích kouře při zvucích venkovské muziky při veselé náladě vířily páry dlouho do noci.

Staré babky se dívaly na ten ruch a šum u dveří a vzpomínaly na svá mladá léta, kdy se jako veselé mladice také proháněly v kole. Ale tomu je již dávno...

Tancovávalo se dost, především doma. Děvčata sama nebo s chlapci se sešli ve

světnici u některé z nich a tancovali bez hudby. Jen za doprovodu písní.
V hospodě bylo pořádáno ročně 6 tanečních zábav.
V masopustě byly dvě, jedna z nich o masopustním úterku. V létě pořádaly
tancechtivé dívky svůj věneček. Zvaly k němu mládence takto:

Zveme vás, mládenci milí,
abyste tak laskaví byli
a náš věneček navštívili.

Není pochyby, že mládenců přišlo dost a děvčata jistě všechna. Pak se tancovalo
o pouti, ale hlavně o posvícení, kdy se tancovalo tři dny. V listopadu pořádali
hudebníci Cecilskou zábavu. Při ní dostávali hudebníci od faráře a varhaníka
večeři. A co se tancovalo? Žádný twist a nebo samba, ba ani polku před r. 1830 u
nás neznali, i když tanec polka existoval dříve, než byl tak nazván. K nejznáměj-
ším tancům patřil "kaplan".

Při němž se zpívalo:

Pojď, má milá, se mnou
a já půjdu s tebou
půjdeme si spolu na špacír
/poklona/.
Já s tebou nepůjdu,
máš cikánskou náтуру,
já s tebou nepůjdu, jseš cikán
/honění po sále/

Tento tanec trval asi hodinu. Jiné tance byly "honěná" při písni "Utíkej káčo,
utíkej, honí tě kocour divokej, "šotys" /jednou dvakrát nakročím, /"válená"
/sekyra, motyka, deska, válek,/"strašák"/Šla Nanyňka do zelí/
a "šoupaná". K té se zpívala tato písnička:

Copak je, Honzíčku, po malé ženě,
ona má sukýnky u samé země,
a když je rosa, ona jde bosa,
ona si sukýnky celé urousí

Tancovalo se obyčejně až do rozednění. Vstupné se neplatívalo u vchodu do sálu,
nýbrž do talíře nebo čepice, se kterým některý muzikant několikrát za noc
procházel mezi tančícími. Za povolení k taneční zábavě vybírala obec poplatek
1 zlatý, trvala-li zábava do půlnoci, a 1.20 zl., když byla delší.

/Ladislav Lukáš, „To je naše obec“ (1968), Libštátský zpravodaj

MAŠKARNÍ PLES

2. dubna 2022

od 20:00 v KD Slaná

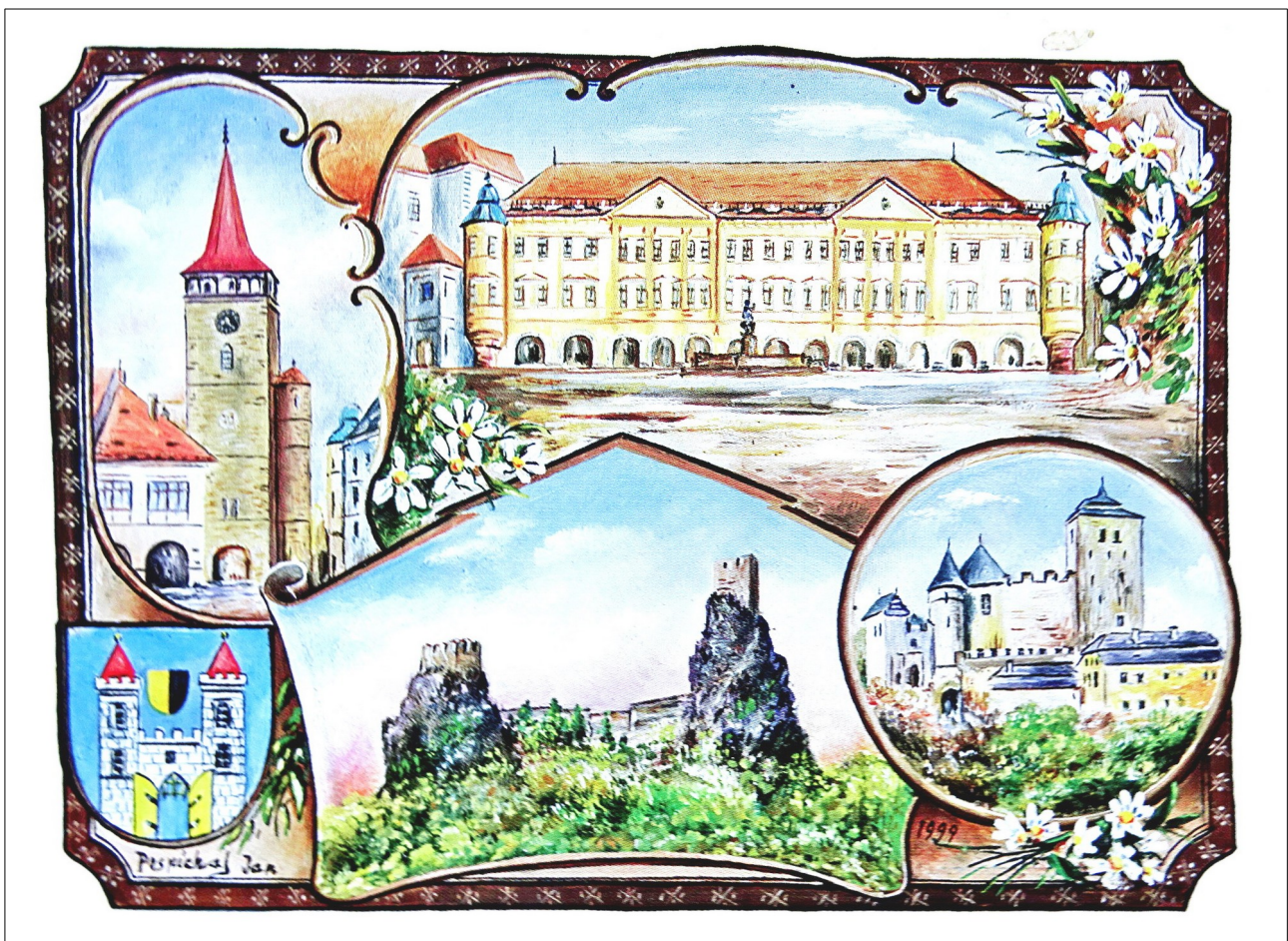
Bradlec

Hořice v Podkrkonoší. Hřbitovní portál. Nákl. Anna Vaníčková, papírnictví Hořice. Originální foto Fototypia Vyškov. Odesláno 1940

Jilemnice. Fotografie Stanislava Šimůnka, 1934

**Jičín, Valdická brána. Trošky. Kost. Kresba Jan Pospíchal. Tisk RK TISK Jičín.
Vydala prodejna ČESKÉ SKLO Zdeny Jenkové. Odesláno 2006**

♦ Představování významných někdy i téměř zapomenutých osobností našeho města pokračuje. V březnu si připomeneme život Ladislava Ceé (* 27. 10. 1910 Železný Brod, † 1. 8. 1951 Ostrava).

Ladislav Ceé se narodil do rodiny drobných živnostníků. Otec Ladislav byl vyučený řezbář a později si otevřel v Železné ulici hostinec. Jeho manželka Josefa, rozená Šilhartová vlastnila v Železném Brodě dům a provozovala obchod s galanterií.

Po ukončení školní docházky se Ladislav vyučil strojním zámečnickem.

Poté pracoval jako dělník v železnobrodské Mrklasově šroubárně. Od října 1930 do března 1932 vykonával základní vojenskou službu u hraničářského praporu v Trutnově. Po návratu se mu nedařilo nalézt práci, a proto se znovu vrátil do armády. V letech 1933–1936 sloužil u horského pěšího pluku v Ružomberku. V srpnu 1936 odešel z armády a nastoupil k policii v Ostravě, kde se natrvalo usadil.

V roce 1939 se oženil s Annou, rozenou Jurečkovou a měli tři děti: Janu (* 1942) a dvojčata Ladislava a Marcelu (* 1946).

Za okupace byl služebně přidělen k dopravnímu oddělení v Ostravě, které transportovalo politické vězně. Podle svědectví se snažil vězňům pomáhat, zprostředkoval jim ilegální písemný a osobní styk, doručoval jim balíčky potravin...

Po válce byl převelen k SNB, kde dosáhl hodnosti štábního strážmistra.

V letech 1946–1948 byl Ladislav členem v národně socialistické straně, po únoru 1948 vstoupil do KSČ. Pravděpodobně se domníval, stejně jako mnozí jiní, že si tímto krokem uchová dosavadní zaměstnání.

V říjnu roku 1949 byl Ladislav zatčen během bezpečnostní akce „Bezkyd“ v souvislosti s činností v odbojové skupině Jana Buchala. Ta měla připravovat ozbrojené povstání, které mělo svrhnout komunistickou nadvládu. Povstalci prý byli napojeni přímo na národně socialistickou skupinu kolem doktorky Milady Horákové. Zatčení byli podrobena výslechům s použitím smutně proslulých

dobových metod a donucení podepsat připravená doznání. Ladislav tak např.: přiznával opakované ilegální schůzky s Janem Buchalem, o jehož protistátní činnosti, řízené Františkou Zemínovou, prý věděl. S odstupem více než

sedmdesáti let a z jednostranně vypovídajících dobových zdrojů je velmi obtížné hodnotit, jak se událost ve skutečnosti odehrávala. Faktem je, že mezi odsouzenými byla řada zkušených příslušníků SNB a armádních důstojníků, kteří si museli být vědomi, že pokus o puč, provedený s minimem výzbroje a bez vojenské podpory, nemohl mít naději na úspěch.

Ve dnech 17. – 21. 7. 1950 pak v Čapkově sokolovně v Ostravě zasedl státní soud, který vynesl mimořádně kruté rozsudky: čtyři rozsudky smrti a řadu mnohaletých verdiktů odnětí svobody. Jan Buchal, hlava údajného spiknutí, byl popraven s Miladou Horákovou, Závíšem Kalandrou a Oldřichem Peclem 27. června 1950 v Praze-Pankráci.

Ladislav byl odsouzen za vyzvědačství a velezradu k trestu smrti a zabavení veškerého majetku. Jeho obhájce se odvolal, ale odvolání bylo zamítnuto již v září 1950. Zamítnuty byly také žádosti o milost, kterou podaly matka i manželka odsouzeného. Ladislav Ceé byl popraven 1. srpna 1951 v ostravské věznici.

Původní rozsudek byl zrušen až v roce 1990 a v roce 1997 bylo Ladislavu uděleno čestné občanství města Ostravy. Jeho památku připomínají pamětní desky v Ostravě a Frýdku-Místku. Na železnobrodském hřbitově je uvedeno jeho jméno na Památníku obětem bezpráví, ale s chybnými údaji o letopočtech narození i úmrtí.

/ David Řeřicha, pracovník muzea, *Železnobrodský zpravodaj*

♦ Houbařské okénko s Petrem Hamplem

Kačenka česká

Celoročně se v dané houbařské lokalitě objevují v daném vegetačním období stejné druhy hub. Jsou samozřejmě výjimky, kdy se nečekaně objeví něco, co houbař na místě, kam chodí roky nikdy neviděl. Svět hub je složitě krásný, a málo kdo je schopen zdůvodnit nečekaný nález. Navíc ani houby, které rostou několik let na stejném místě se někdy objeví ve větším, nebo naopak menším množství, popřípadě se neobjeví vůbec.

Chci se dnes krátce zmínit o houbě s mozkovitě zprohýbaným kloboučkem – konkrétně o houbě s českým názvem – kačenka česká.

Kačenka česká (*Verpa bohemica*) je vřeckovýtrusá houba z čeledi smržovitých, která je považována za jednu z nejchutnějších. Její kuchyňské využití je velmi všestranné. Je vhodná pro kulinářské účely, protože svou příjemnou chutí a vůní připomíná lanýže. Podobá se smržům, od nichž se liší volným kloboučkem nasazeným na třeň. U nás patří mezi nejoblíbenější jarní houby. Roste místy dosti hojně v březnu až květnu v listnatých nebo smíšených lesích, nejčastěji pod osikami, ale také pod střemchami, třešněmi, jeřáby apod. Má ráda teplejší oblasti a zásadité půdy.

Jak přišla kačenka česká ke svému jménu?

Snad proto, že se s ní prof. Krombholz setkal v Praze, kde ji koupil na tržišti.

Kde však přišla houba ke svému českému jménu kačenka nikdo neví. Důvod, proč dal prof. Krombholz houbě druhové jméno „česká“, vysvětluje náš přední fotograf hub Jiří Baier takto: „Jednou šel pan profesor Prahou a uviděl na trhu babku, která měla před sebou plno hub – kačenek. Nevěděl, co to je, v lese je nikdy neviděl. Doma u mikroskopu zjistil, že jde o nový, dosud nepopsaný druh s neobvykle velkými výtrusy. Protože houbu objevil v Praze, nazval ji bohemica.

V zahraničí se to odborníkům ale prý moc nelíbí.

Kačenka česká patří k velmi oblíbeným a vyhledávaným jarním druhům hub. Chuť kačenky je charakteristická a nenapodobitelná. Někteří lidé jsou však na tuto houbu alergičtí – a není jich zase tak málo.

Jako lékař a vysokoškolský učitel byl Julius Vincenz von Krombholz vysoce uznávaným odborníkem a všemi studenty milovaným profesorem. Patřil mezi průkopníky mykologie v zemích českých.

V roce 1803 vystudoval lékařství na lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze, v roce 1814 získal doktorát. Roku 1828 byl jmenován profesorem speciální patologie a terapie na Univerzitě. Zpočátku působil jako prosektor v anatomickém ústavu, později se vypracoval na mezinárodně uznávaného praktického lékaře a chirurga. Působil také jako profesor státního a soudního lékařství a v letech 1825 – 1836 jako ředitel I. interní kliniky na Karláku. V roce 1827 založil na klinice knihovnu pro mediky a lékaře, roku 1833 založil nadaci, která podporovala, aby chudí studenti mohli být léčeni zdarma. Vyznamenal se

v péči o raněné z dob napoleonských válek v letech 1813-14. Staral se též o nemocné v době cholery epidemie v roce 1831 v Praze, kdy se stal ředitelem všech cholery nemocnic. Pro nemocné vynalezl módní likér, který byl po něm později nazvaný. V roce 1831 se stal rektorem Karlovy univerzity v Praze. Roku 1837 byl za své lékařské a pedagogické zásluhy povýšen do šlechtického stavu.

Věnoval se také podpoře nadaných chudých studentů. Zasloužil se o přijetí a finanční podporu pozdějšího významného českého lékárníka a mykologa Augusta Cordy na univerzitu.

Kromě povolání lékaře se věnoval mykologii. Zabýval se toxicitou hub. K výzkumu ho inspirovaly otravy houbami, kterými se zabýval jako soudní lékař. Své výsledky shrnul do spisu *Naturgetreue Abbildungen und Beschreibungen der essbaren, schädlichen und verdächtigen Schwämme (Věrná vyobrazení a popisy jedlých, škodlivých a podezřelých hub)*, který vyšel v letech 1831 – 1846. Údajně prověřoval jedlost či nejedlost 1700 druhů hub osobní konzumací. Publikace byla ceněna pro věrohodná vyobrazení jednotlivých druhů jedlých a nejedlých hub. Je též prvním velkým atlasem českých hub.

Krombholz před dokončením svého díla zemřel, poslední části díla proto posmrtně publikoval Jan Zobel v různých odborných časopisech. Na jeho atlas hub navázal například i významný český mykolog František Smotlacha. Krombholz se zabýval také pražským místopisem. Roku 1837 vydal místopisnou příručku Prahy s důležitými adresami a odkazy pro přírodovědce a lékaře. Když 1. listopadu 1843 zemřel, byl to pro Prahu velký den smutku. Univerzita mu vystrojila velkolepý pohřeb. Po smrti byly jeho ostatky pohřbeny na Olšanských hřbitovech, jeho mumifikované srdce je dodnes uloženo na I. interní klinice Univerzity Karlovy jako vzácná památka. Na jeho rodném domě v Horní Polici byla v roce 2011 instalována pamětní deska.

/ Petr Hampl, Loužnický zpravodaj + Wikipedie

Znám křišťálovou studánku, kde nejhlubší je les... A jak je to s vodou v Krkonoších?

Krkonošské lesy pokrývají přes 80 procent celkové plochy Krkonoš. Jejich druhové složení a prostorové rozložení v minulosti značně ovlivnil člověk.

V posledních třech dekadách se krkonošští lesníci snaží postupně přeměňovat nepůvodní porosty na lesy přírodě blízké. Aktuální výzvou je zpomalení šíření lýkožrouta smrkového. Voda je nesmírně důležitá nejen pro krkonošské lesy, ale pro krkonošskou přírodu obecně. Správa Krkonošského národního parku se stará o 585 km drobných vodních toků a nepočítaně studánek a pramenů v celém pohoří.

„Krkonoše byly v historii dvakrát prakticky zcela odlesněny. Na starých obrazech, které jsou k vidění v řadě galerií, jsou krkonošské kopce téměř holé. Lesy se díky obrodným silám přírody i lidem vrátily a vyrostly až do dnešní podoby, hory jsou opět zelené. Celé jedno desetiletí nebývalého sucha v kombinaci s nežádoucím složením mnoha lesních porostů, založených dlouho předtím, než je do své péče převzala správa parku, nás teď ale staví do situace, kdy se holiny, byť dočasně, mohou do hor vrátit,“ řekl ředitel Správy KRNAP Robin Böhnisch.

„V roce 2019 jsme vytěžili celkem 98 477 kubíků v rámci nahodilých těžeb, z toho 53 582 kubíků bylo kůrovcem napadené dříví,“ upřesnil.

I když se jedná o čísla vysoká, není důvod k panice. V případě krkonošských lesů je žádoucí kůrovce v nepřírozených smrkových monokulturách brzdit,

protože jde ale o lesy určené k přestavbě na lesy podobné těm přirozeným, má i kůrovec v celém procesu svoje místo. Vykácené kůrovcové oko je šance dosadit do lesa to, co v něm chybí a co kvůli absenci mateřských stromů v okolí neumí nalétnout samo.

V letošním roce proto bude do krkonošských lesů - s pomocí společnosti ŠkodaAuto - vysazeno na čtyřicet tisíc jedlí, buků, jeřábů, bříz a smrků výlučně místního původu. Bez ohledu na tuto pomoc ale samozřejmě lesníci nadále preferují přirozenou obnovu.

Správa KRNAP kromě lesů pečuje také o potoky, potůčky a říčky. „Po přívalových deštích opravujeme škody, budujeme hrazenářská díla a vysazujeme břehové porosty. Hrazenářská díla již mnohokrát osvědčila svou funkčnost. Prakticky každoročně při přívalových deštích výrazně sníží riziko škod na majetku státu, obcí a měst i osob,“ uvedl mluvčí Správy Radek Drahný. „Kromě toho se snažíme stabilizovat vodní režim v krajině. Likvidujeme v minulosti vytvořené meliorační kanály a snažíme se tak zadržet vodu v horách co nejdéle.“

V minulosti vytvořené meliorační kanály měly za účel odvádět vodu z krajiny, aby na původně podmačených stanovištích a rašeliništích, která byla vysušena, mohl být pěstován hospodářský les. Lidé ale až po dlouhé době zjistili, jak důležitá je ochrana ekologických funkcí mokřadů a rašelinišť jako regulátorů vodního režimu v krajině a stanovišť typických organismů.

„Proto dnes musíme řadu chybných kroků z dřívějších desetiletí napravovat. V několika na sebe navazujících projektech od roku 2019 do 2021 jsme na 12 lokalitách vybudovali 829 malých a 182 velkých přehrázek. V těchto aktivitách plánujeme pokračovat i v dalších letech, protože každá nová přepážka začíná velmi rychle plnit svou funkci. Již po roce jsou přepážky krásně zazemněné, tedy utěsněné, a fungují jako přirozená retenční nádržka v krajině,“ uvedl garant projektu Václav Jansa, náměstek ředitele a vedoucí odboru péče o národní park.

/ KRNAP, foto Kamila Antošová

♦ **Vrchlabské tipy:**

Čt 31	KRKONOŠE – OSTROV ARKTIDY UPROSTŘED EVROPY Arkto-alpínská tundra na hřebenech Krkonoš představuje unikátní prostředí, kde se prolíná alpská a severská příroda. Výstava přibližuje poznatky z více než třicetiletého výzkumu českých přírodovědců v Krkonoších a na severu Evropy. Součástí vernisáže bude předání prestižního ocenění vybraným osobnostem z Česka a Polska, které se nejvíce podílely na poznání přírody krkonošské tundry. KCEV Krtek, 18:00
------------------------	--

Vodník půjde do kytek. Jičín přijde o pohádkové bytosti u rybníka Kníže

Rada Jičína schválila odstranění pohádkových soch u rybníka Kníže. Jejich životnost byla prodlužována, jak jen to bylo možné, ale teď už jsou díla bohužel natolik shnilá, že nemá smysl je dál udržovat.

Odstranění doporučili pracovníci Technických služeb města Jičína a Odboru životního prostředí a ekologie.

Díla vznikla v zimě 2006 – 2007 z torz pokácených buků ztepilých. Už tehdy vznikala s myšlenkou, že dlouhodobě nevydrží. Ostatně torza byla napojena na kořeny pokácených stromů.

Špatný stav soch se řešil už po deseti letech, v říjnu 2017. Tehdy se uvažovalo o odstranění, protože hrozilo zřícení soch na cyklostezku, avšak technickým službám se podařil zákrok, díky kterému bylo možné sochy v určité podobě na místě ponechat. Později však bylo nutné odstranit jednu sochu, znázorňující vílu, protože se rozpadala hnilobou. Nyní se zbývající tři sochy dostaly do stejného stavu. Dřevo je natolik narušené hnilobou, že jednoduše neudrží povrchové vrstvy, jednoduše hrozí zhroucení. I estetický dojem byl v posledních letech velmi negativní. Odpadávající ztrouchnivělé dřevo prakticky zničilo vyřezané rysy soch.

Dvě radniční komise se nyní budou zabývat, čím lze skulptury nahradit. Jičín je městem pohádek, takže jisté náměty se nabízejí.

/ Jan Jireš, MÚ Jičín

♦ **Ten umí to a ten zas tohle.** Hradištské muzeum chystá výstavu a shání fotografie výrobků místních řemeslníků

V Mnichově Hradišti a blízkém okolí působilo v minulosti mnoho řemeslníků a fungovalo zde i několik opravdu zajímavých firem. V místních domácnostech se určitě dodnes dochovala řada výrobků, které vznikly v dílnách zdejších řemeslníků. Obuv, oděvy, výrobky z orobince, domácí potřeby, nábytek, reklamní cedule, nebo třeba nástroje, ramínka na šaty... Víte o nějakých takových výrobcích? Zúčastněte se fotovýzvy městského muzea.

Stačí, když danou věc vyfotíte a fotografii zašlete na e-mail

muzeum@mnhradiste.cz. Pracovníky muzea můžete kontaktovat rovněž telefonicky na čísle 326 771 001. Fotografie by muzeum rádo využilo jako doplnění právě chystané výstavy řemesel, která bude v našem muzeu k vidění od dubna do srpna a ponese název *Ten umí to, a ten zas tohle...*

(Mnichovohradišsko.cz)

♦ **Od 21. března až do 30. listopadu 2022 bude z důvodu rekonstrukce obousměrně uzavřena silnice č. II/268 z Mnichova Hradiště do Mimoně, konkrétně v úseku Horní Krupá – Ralsko. Pro osobní automobily a autobusy je vedena objízdná trasa mezi Ralskem a Dolní Krupou v délce 19 km přes Bělou pod Bezdězem.**

Lanovka na Ještěd. Co s ní bude dál ještě není jasné

Visutá lanová dráha na Ještěd v majetku Českých drah je po tragické nehodě mimo provoz od konce října 2021, kdy po přetržení tažného lana spadla jedna ze dvou kabin. Její průvodčí zemřel. Na začátku března 2022 vzniklo na liberecké radnici memorandum několika stran o co nejrychlejším a nejlepším možném obnovení lanovky.

Podle Českých drah je jediné řešení, jak lanovku znovu zprovoznit, provést větší rekonstrukci s rozšířením jednotlivých stanic, anebo výstavba lanovky nové. Na návrh Českých drah vzniklo memorandum mezi ČD, statutárním městem Liberec, krajem a společností TMR, provozující skiareál Ještěd, o tom, že všechny zúčastněné strany mají zájem lanovku obnovit a že na tom budou společně intenzivně pracovat.

Odborníci proces rekonstrukce lanové dráhy odhadují na 3 až 4 roky, u nové lanovky na 4 až 5 let. Pracovní skupiny pro obnovu lanovky pracují se třemi základními možnostmi obnovy.

První variantou je oprava původní dráhy s novými bezpečnostní prvky. Druhou možností je stavba nové lanovky v původní stopě. Třetí variantou je stavba nové lanové dráhy s prodlouženou trasou ke stanici tramvaje v Horním Hanychově. Pracovní skupiny analyzují možná technická řešení, která zahrnují vedle

dosavadního kyvadlového systému se dvěma velkými kabinami také variantu oběžného systému s větším počtem menších kabin.

Visutá lanová dráha Liberec Horní Hanychov – Ještěd byla uvedena do provozu 27. června 1933. Po lanovce na Černou horu v Krkonoších se jednalo o naši druhou nejstarší lanovku. Jejím dodavatelem byla chrudimská firma František Wiesner, po znárodnění Transporta.

V letech 1971 až 1975 provedla chrudimská Transporta rozsáhlou rekonstrukci lanové dráhy. Stávající lanovka má délku téměř 1 200 metrů, převýšení 400 metrů, průměrný sklon 36 % a maximální 56 %. Ročně přepravila kolem čtvrt milionu cestujících. (Zpravodaj Liberec)

První letošní Medaili města Liberce převzal spisovatel a skaut Miloš Zapletal

Miloš Zapletal (* 1930 v Prostějově), skautskou přezdívkou Zet, je spisovatel literatury pro mládež, skautský redaktor a činovník. Je považován za pokračovatele Jaroslava Foglara, s nímž spolupracoval a působil jako editor jeho kronikových knih. Ocenění obdržel za přínos v oblasti čtenářství, výchovy mládeže, demokracie a lidských práv.

Vyrůstal v Pardubicích a vystudoval tělesnou výchovu na Pedagogické fakultě UK. Než se začal věnovat literární dráze, krátce působil jako učitel tělesné výchovy.

Na konci 50. let se přestěhoval do Liberce, kde vedl skautský oddíl, po rozpuštění Junáka v roce 1970 transformovaný na turistický.

Jeho nejvýznamnějším dílem je mnohosvazková *Velká encyklopedie her*; její dřívější verze vyšla kromě češtiny také v němčině, japonštině, rumunštině a estonštině.

Po obnovení skautingu v roce 1989 se významně podílel na znovu vydávání skautských časopisů. V Liberci založil nakladatelství *Skauting* a vytvořil edici *Skautské prameny*, ve které vyšla řada prvních porevolučních skautských metodických příruček; na mnoha z nich se autorsky podílel.

Je také činný jako překladatel, z angličtiny přeložil více než deset knih E. T. Setona a z bengálštiny povídky, eseje a projevy Rabíndranátha Thákura. V roce 2020 mu byla udělena Stříbrná medaile předsedy Senátu ČR.

(Zdroje: Jana Kodymová, Zpravodaj Liberec + Wikipedie)

liberecký kraj

♦ V Libereckém kraji žilo na konci loňského roku 437.391 obyvatel, o 48 víc než na jeho začátku. Za tento přírůstek vděčí kraj jen přistěhovalým, přirozenou cestou obyvatele ztratil, když zejména v souvislosti s koronavirovou pandemií výrazně víc lidí zemřelo, než se jich narodilo. Podle údajů, které dnes zveřejnil Český statistický úřad, získal kraj loni stěhováním 1542 nových obyvatel.

V Libereckém kraji zemřelo loni 5880 lidí, to je o 12 procent víc než o rok dříve. Hlavním důvodem je zřejmě koronavirus. Podle oficiálních statistik ministerstva zdravotnictví podlehl loni komplikacím spojeným s koronavirem v kraji 975 lidí, což je ve srovnání s rokem 2020 více než dvojnásobek. Skutečný počet zemřelých s covidem byl ale pravděpodobně ještě vyšší. Podle údajů ČSÚ umíralo v Libereckém kraji v předchozích deseti letech před koronavirem v průměru 4522 lidí ročně, loni jich bylo o 30 procent víc.

Přirozený úbytek obyvatel nedokázala loni zmírnit ani porodnost, na svět přišlo v kraji 4386 dětí, o 171 méně než o rok dříve. Statistiku zveřejnil server *Genus*.

za humny

Českolipské výstavy představí chalupy slavných osobností, obrazy a fotografie inspirované krajinou

Hned tři výstavy si pro své návštěvníky připravilo Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě. Návštěvníky zavedou do chalup slavných osobností českého kulturního života a seznámí je s výtvarnými díly dvou umělců, jejichž zřídlem inspirace je krajina.

Do 31. července letošního roku lze zhlédnout v Maštálkově síni výstavu nazvanou *Chalupy herců, muzikantů a zpěváků na Českolipsku a jeho širokém okolí*. Těšit se je možné na informace o chalupách Evy Pilarové, Josefa Větrovce, Vladimíra Menšíka, Vlastimila Brodského nebo Jiřího Zahajského.

„Českolipsko si jako víkendovou destinaci oblíbila celá řada známých herců, ale také výtvarníků, hudebníků a osobností z dalších oblastí kultury. Právě o místa, kde některé z těchto známých osobností trávily svůj volný čas, se lidé zajímají a výstava jim je představí,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Kromě informačních panelů doplňují výstavu i některé předměty z chalupy Vladimíra Menšíka a busta Vlastimila Brodského zapůjčená obcí Slunečná. Výstava rovněž připomene výročí Vísecké rychty, pobočky českolipského muzea v Kravařích u České Lípy, která oslaví v letošním roce své 225. výročí od přestavby z roku 1797.

V Galerii Jídelna bude možno do 12. června navštívit výstavu obrazů českolipské rodačky a vnučky akademického malíře Rudolfa Novotného Lucrezie Škaloudové Puchmajerové. Nese název *Země ze mě*.

Lucrezia Škaloudová Puchmajerová se věnuje grafické tvorbě, především monotypii, která jí umožňuje malířskou volnost kombinovat s grafickým tiskem. Inspiraci hledá v přírodě, v jejích liniích i tvarech a strukturách různých materiálů. Autorčino dílo vždy vychází z reálné krajiny přetvořené do vlastního výtvarného jazyka, jehož prostředky jsou abstrahování, soustředění se na barevnou stránku a hru se světlem a tmou.

Poslední výstavou, která je od začátku března k vidění ve Vlastivědném muzeu a galerii v České Lípě, je výstava fotografií Vladimíra Štěpánského *8 × 10 inch aneb Kontaktní otisky z negativů*. Černobílé fotografie zhotovené velkoformátovým fotoaparátem a zpracované klasickou fotografickou technikou zachycují různé podoby krajiny. Autorovi, dlouholetému fotografovi českolipského muzea, se nejvíce líbí po dešti při vyjasněné obloze, kdy nabízí krásné výhledy, a v mlžném oparu při prosvítajícím slunci. Výstava v Galerii Chodba potrvá do 29. května.

/ Jan Mikulička, Liberecký kraj

Alej vzpomínek v Ralsku má již 70 stromů. **Chrání staleté místní odrůdy**

Národní Geopark Ralsko pokračuje ve výsadbě *Aleje vzpomínek* na památku zaniklých obcí v bývalém vojenském prostoru.

Před nedávnem se konala další, v pořadí již třetí, výsadba na místě zaniklé obce Dolní Novina. Deset jabloní a hrušní vysadili zaměstnanci Geoparku spolu s dobrovolníky a přáteli. Celá alej již v tuto chvíli čítá 70 stromů. Všechny jsou to regionální odrůdy ovocných stromů a mají původ z jedné ze zaniklých obcí v Ralsku. Výsadba je podpořena Libereckým krajem.

Výsadba aleje má kromě historického i další význam pro krajinu. Nová alej podpoří druhovou rozmanitost dřevin v daném místě a s ní spojenou i biodiverzitu živočišných a rostlinných druhů, zmírní ohrožení okolní půdy větrnou erozí a dotváří krajinný ráz místa.

„Podle starých map je patrné, že zde alej kdysi bývala. Nyní máme za sebou jednu stranu aleje a v příštím roce bychom rádi pokračovali i na druhé straně,“ vysvětluje plány geoparku Lenka Mrázová.

Projekt *Alej vzpomínek* má za cíl obnovit historické aleje v místech zaniklých obcí a zároveň zachránit místy unikátní regionální odrůdy jablek a hrušní. Je málem neuvěřitelné, co vše dokázaly staré stromy, jež bývalým hospodářům poskytovaly stín a ovoce, bez veškeré péče přežít. Bez mála půlstoletí působení tří různých armád, které srovnaly se zemí více než 17 obcí včetně kostelů a hřbitovů. A další tři desítky let života v divočině. Nyní mají prostřednictvím naroubovaných stromů šanci vrátit se v plné síle tam, kam patří.

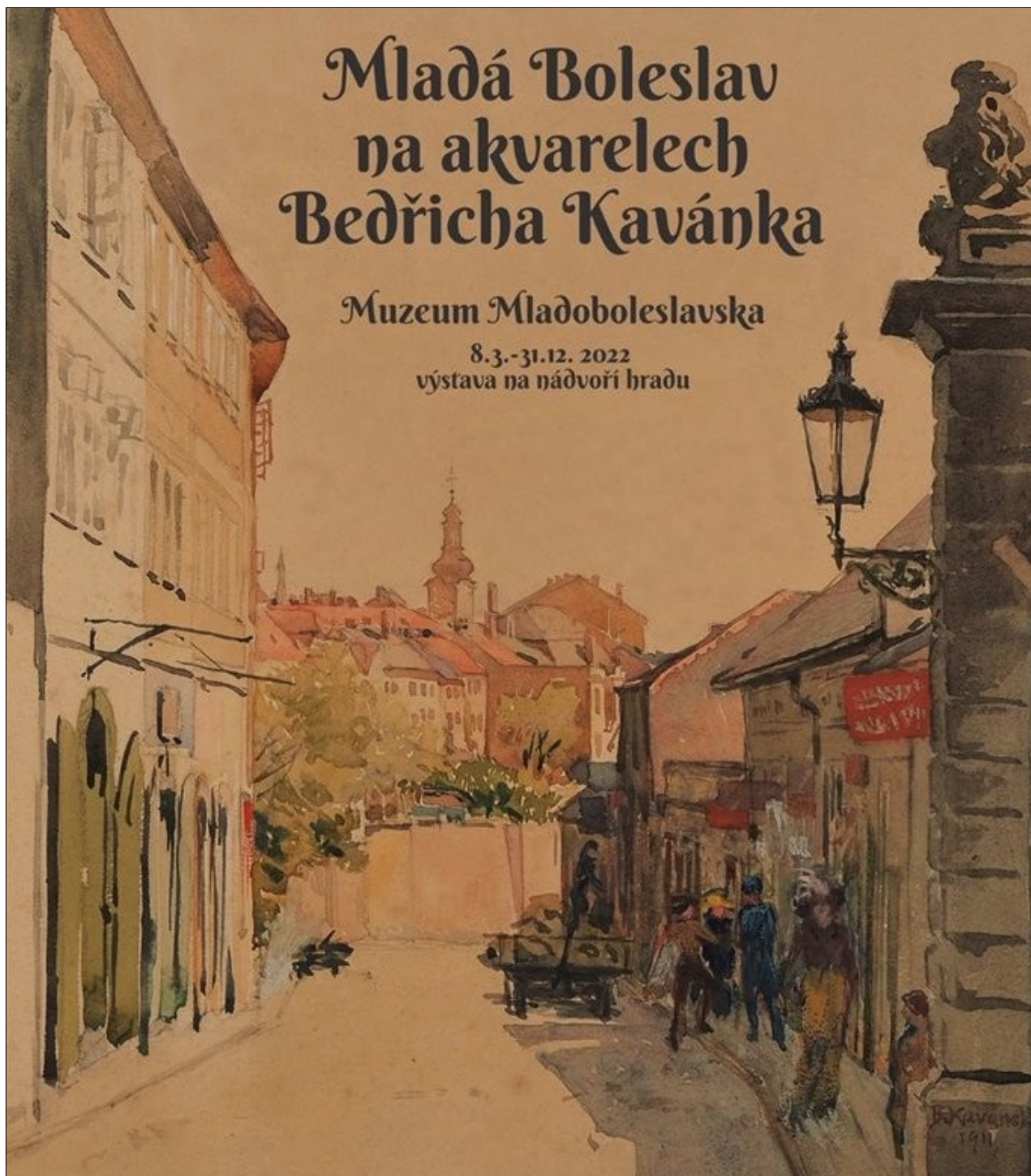
/ Jan Mikulička, Liberecký kraj

Boleslavské ulice a zákoutí Bedřicha Kavánka

Muzeum Mladoboleslavsko pokračuje i letos ve svém projektu exteriérových výstav volně přístupných na nádvoří mladoboleslavského hradu.

V letošním roce tak budou z bohatých muzejních sbírek vystaveny reprodukce kreseb Bedřicha Kavánka s mladoboleslavskými motivy.

Zdejší rodák Bedřich Kavánek (1870 až 1948) působil zprvu jako učitel, později jako řádný profesor na boleslavské Zemské řemeslnické škole pokračovací, kde učil především kreslení. Mimo práce ve škole se věnoval také projekční činnosti,

podílel se na návrzích pomníků i výzdob fasád jak soukromých, tak i veřejných budov. Sice nebyl plnohodnotně akademicky vzdělaným malířem, ale vztah k umění jej provázal po celý život. Angažoval se v mladoboleslavském Klubu přátel umění, výtvarně vzdělával řadu žáků (k jeho studentkám patřila třeba i známá boleslavská malířka Božena Vohánková) a sám také kreslil a maloval, nejen krajinné a „městské“ motivy, věnoval se i portrétní tvorbě. Vystavené akvarely maloval Bedřich Kavánek před více než sto lety. Jsou na nich různá místa Mladé Boleslavi, mnohá z nich již dnes neexistují nebo jsou zásadně změněná. Z jeho obrázků nám vyvstává dávná podoba Mladé Boleslavi, zachycená s jistým starosvětským půvabem.

/ Pavel Sosnovec, Muzeum Mladoboleslavska, *Boleslavan*

PROF. JOSEF DRAHOŇOVSKÝ

Tento měsíc si připomínáme 145. výročí narození našeho významného volaveckého rodáka, sochaře a glyptika, profesora na Vysoké škole umělecko-průmyslové v Praze, Josefa Drahoňovského.

Josef Drahoňovský se narodil **27. března 1877** ve Volavci čp.19 v rodině malých zemědělců. Již v útlém předškolním věku kreslil a jeho talentu si všiml a dále jej podporoval řídicí učitel na volavecké dvoutrídce František Roštejnský, vzdělaný učitel a sám také malíř, který vedl nadaného chlapce k systematické kreslířské práci. Ze spolupráce učitele a žáka se zachoval Pátý sešit ke kreslení, který byl předložen řediteli odborné šperkařské školy v Turnově Josefu Malinovi. Ten nechtěl uvěřit v autorství malého chlapce.

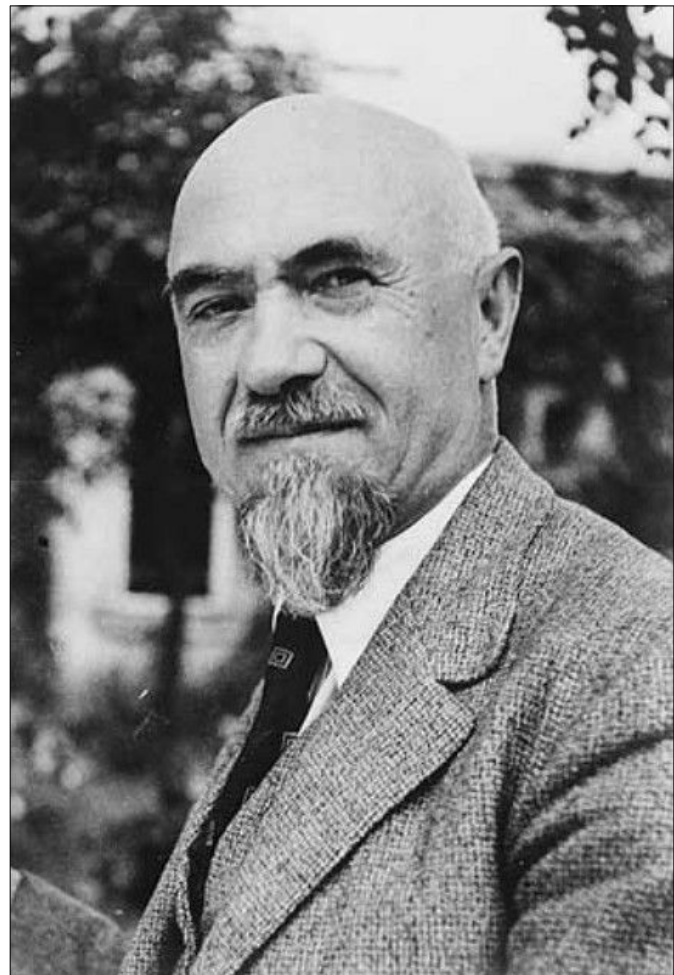
Ve volavecké kronice kronikář zaznamenal, že 28. října 1887 při slavnostním shromáždění u příležitosti otevření nové volavecké školy, bylo tehdy desetiletému žákovi Josefu Drahoňovskému svěřeno přivítání okresního školního inspektora.

Turnovská šperkařská škola výjimečně porušila c.k. předpisy a ve školním roce 1890–91 přijala třináctiletého Josefa, ještě před řádným ukončením měšťanské školy. Zde se prakticky i teoreticky vzdělával s broušením, rytím a zasazováním drahokamů a rovněž s řezáním a rytím skla – glyptikou.

Velikou příležitostí k prezentaci školy byla Jubilejní zemská výstava v Praze 1891, na níž byla Turnovská škola zastoupena samostatnou expozicí uměleckých prací, jak moderních, tak i kopií historických předmětů a byla vysoce oceněna. Turnovskou školu tehdy navštívil jeden z mecenášů a věnoval

50 zlatých pro nejnadanějšího žáka, aby mu umožnil návštěvu výstavy. Čtrnáctiletý Josef poprvé uviděl Prahu, její muzea, památky a umělecké skvosty. V sedmnácti letech, kdy po složení zkoušek s výborným prospěchem školu opouští, byl už skutečným mistrem glyptiky. Na doporučené studium Akademie ve Vídni však neměl prostředky. Začal tedy

pracovat ve Vídni v jedné renomované dílně jako rytec, aby si na další studia požadované prostředky naspořil. Při tom se naučil německy. V roce 1896, kdy měl naspořeno 170 zlatých, navštívil ve Volavci matku a zjistil, že přírodní živly poškodily rodný dům i políčka. Na nápravu padla značná část výtěžku a tím možnost vídeňských studií padla. Díky řediteli Josefu Malinovi však získal od

školního roku 1896–97 stipendium na Vysoké umělecko-průmyslové škole v Praze do sochařského oddělení. Jeho učiteli byli vysoce renomovaní umělci. Pro modelování Stanislav Sucharda, sochařství J. V. Myslbek a další...

Po absolutoriu Uměleckoprůmyslové školy si zařídil vlastní sochařskou dílnu v Praze na Novém Městě ve Smetanově ulici. Počátek 20. století byl šťastnou dobou pro využití moderní užitě plastiky a o práci a zakázky neměl nouzi.

Oženil se s Marií Černou a v roce 1912 se jim narodil syn Vladimír.

Prof. Josef Drahoňovský vytvořil dlouhou řadu uměleckých děl, podílel se mj. na výzdobě chrámu sv. Víta, budovy Wilsonova nádraží v Praze a mnoha dalších významných staveb. Pomníky, plastiky, busty, sochy, reliéfy, rytiny, portréty, intaglie, ryté vázy, poháry...materiál sklo, vrstvené sklo, pískovec, bronz, mramor, křišťál.

Šperkařské práce ze zlata i stříbra.

Jeho díla se dostávala do veřejných sbírek a galerií a bývala také předmětem významování i státních darů.

V našem blízkém okolí můžeme spatřit jeho dvě díla v Turnově ve Skálově ulici.

U chlapecké školy bustu historika, rodáka z Malého Rohozce, Prof. Josefa Pekaře a u sokolovny sochu zakladatele Sokola Miroslava Tyrše. Obě v provedení z bronzu.

Jedno z jeho nejznámějších a panu profesorovi nejmilejší dílo *Rozhovor* je umístěno na náměstí v Rovensku pod Troskami. Slavnostní odhalení *Rozhovoru* se konalo dne 29. srpna 1937 za veliké účasti významných osobností i široké veřejnosti.

Po sametové revoluci bylo rovenské náměstí přejmenováno na Náměstí Prof. Drahoňovského.

Josef Drahoňovský zemřel na embolii po prodělané operaci dne 20. července 1938 ve věku 61 let v sanatoriu v Podolí. Je pohřben v rodinné hrobce na Vyšehradě a zdobí ji odlitek zmenšené kopie Rozhovoru.

/ Zdeněk Brožek, místostarosta Radostné p/K, Radostná studánka

Karel Hohl

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaje